

Večernik

Leto III. (X.), štev. 172

Maribor, četrtek 1. avgusta 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Mirni 1. avgust

PONOČI IN DANES DOPOLDNE V EVROPI ŠE NIKJER NI PRIŠLO DO RESNEJŠIH INCIDENTOV. — PRIČAKUJEJO PA SE KOMUNISTIČNE DEMONSTRACIJE TEKOM VEČERA.

BERLIN, 1. avgusta. Razen nekaj manjših spopadov med socialnimi demokrati in komunisti, pri čemur pa je z vojaštvom ojačena policija s krepkim nastopom takoj ločila oba tabora, se niso danes pripetili nobeni incidenti težjega značaja. Policija je aretirala tekom noči še okrog 200 komunističnih agitatorjev, ki so bili zasačeni pri razdeljevanju prepovedanih letakov.

Po ulicah državnega glavnega mesta patrulirajo policijske skupine na konjih, po večjih cestah drve oklopni avtomobili in tovorni avtomobili prevažajo strojnice v razne mestne dele. Zelo verjetno pa je, da bo prišlo šele popoldne in proti večeru do resnejših nemirov, ker je komunistična agitacija silno žilavo na delu in se bodo vršila popoldne velika socijalistična in komunistična zborovanja. Danes so bili zaplenjeni sploh vsi komunistični listi.

PARIZ, 1. avgusta. Obsežne varnostne odredbe notranjega ministristva so se popolnoma obnesle. V noči na 1. avgust je bilo izvršenih še nadaljnjih 40 aretacij, nakar so bili vsi

aretiranci odpeljani iz mestnega območja. Danes dopoldne so poizkušali komunisti v posameznih tvornicah izvajati sabotažo, kar pa se jim je večinoma ponesrečilo. Noč in dopoldne sta potekla popolnoma mirno. Komunistični organ »Humanite« je bil dvakrat zaplenjen.

DUNAJ, 1. avgusta. Policijska direkcija je povodom današnjega »Rdečega dneva« zasedla vsa javna splotja in zvezna ministrstva. Z energičnimi ukrepi je bila tako že vnaprej onemogočena vsaka komunistična demonstracija. Ulična križišča so zasedena s strojnimi. Le manjše skupine so poizkusile demonstrirati, a jih je policija kmalu razgnala. Za popoldne in ponoči pa pričakuje policija večje komunistične nemire.

LJUBLJANA, 1. avgusta. Povodom komunističnega dneva je izdala policija primerne odredbe. Več agitatorjev je skušalo razdeljevati iz inozemstva vtihotapljene brošure in letake, vendar jim je bila policija vedno za petami. Noč in dopoldne sta bila brez incidentov.

„Grof Zeppelin“ na potu v Ameriko

ZRAKOPLOV JE ODPLUL DANES PONOČI Z 39 POTNIKI IN ZNATNIM Tovorom iz FRIEDRICHSHAFNA PROTI NEWYORKU.

FRIEDRICHSHAFEN, 1. avgusta. Zrakoplov »Grof Zeppelin« je dan, ob 3.30 zjutraj, startal k poletu v Zedinjene države. Start se je zakasnil za 10 minut, ker so tik pred odhodom zrakoplov še enkrat natančno preiskali, ako ni morda v njem kak nepovabljen potnik. Start je bil določen včeraj zvečer na podlagi po-

ročil o vremenskem položaju. Posadka znaša 39 mož in potnikov, večinoma samih Amerikancev. Dovolne ceste so močno razsvetljevali reflektorji več tisoč nemških in švicarskih avtomobilov. Zrakoplov ima s seboj 1.500 kg pošte in drugega blaga, med drugim tudi Hünefeldov kip, dve opici in 500 kanarčkov.

Poincare na privatni kliniki

PARIZ, 1. avgusta. Bivšega ministrskega predsednika Poincareja so prepe-ljali na neko privatno kliniko, kjer ga bodo operirali.

Rusija in Kitajska

ŠANGAJ, 1. avgusta. Včeraj so se pričela med ruskimi in kitajskimi delegati pogajanja za mirno likvidacijo konflikta, ki je izzval ukinjenje diplomatskih odnošajev med obema državama.

„Bremen“ zopet v Evropi

HAMBURG, 1. avgusta. Po poročilih iz Plymoutha je novi nemški parniški kolos »Bremen« prispel sinoči v tamkajšnje пристanišče, kjer so ga oblasti sprejele z velikim navdušenjem. Parnik »Bremen« je rabil od Newyorka do Plymoutha le 4 dni in 13 in pol ure in je postavil torej zopet nov rekord. Za jutri med 5. in 6. uro pričakujejo prihod pomorskega kolosa v pristanišče Bremen. Povodom povratka se bodo vršile v Bremen velike svečanosti.

Sovjetska zastava na Franc Jožefovi deželi

MOSKVA, 1. avgusta. Sovjetsko-ruska ekspedicija je na Franc Jožefovi deželi v Severnem ledenem morju, ki je poprej pripadala avstro-ogrski monarhiji, razobesila sedaj sovjetsko zastavo, da na ta način javno dokumentira odlok sovjetske Unije od 15. avgusta 1926., s katerim je bila proglašena aneksija tega ctoka. Kakor znano, je že tudi bivša carska vlada takoj po izbruhu svetovne vojne anektirala Franc Jožefovo deželo.

Obvestilo.

Neka neznana oseba je razdelila po Mariboru ponoči tajno in brez podpisa za mene žaljive in lažnjive letake. Hvaležen bom vsakemu, ki mi pomaga izslediti storilca, da ga predam sodišču, ker gre očividno za neko izsiljevanje ali osvelo!

Ing. Viktor Accetto,

oblastveno pooblaščen gradbeni inženjer,

1825

Poroka kapitana Mariano

Znani korvetni kapitan Mariano, ki se je o priliki Nobilevega poleta na Severni tečaj težko ponesrečil in so mu morali na »Krasinu« potem odre-zati eno nogo, se je poročil v nedeljo v Bologni z grofico Francesco Bianconcini. Kot priči sta fungirala: za ženina vojvoda apuljski, za nevesto pa bivši finančni minister grof Volpi. Kapitan Mariano se je na potu pred oltar opiral na svoje berglje. Mati profesorja Malmgreena, ki je, kakor znano, na potovanju z Marianom in Zappijem po ledenih gorah podlegel silnim naporom, je poslala Marianu poročno darilo in vrh tega pristrčne čestitke.

Koliko je Slovanov na Dunaju?

Po najnovejši statistiki, ki je izšla na Dunaju glede prebivalstva tega mesta, šteje Dunaj danes 1.865.780 prebivalcev. Od teh je po narodnosti 79.278 Čehov, 2066 Slovakov, 4850 Poljakov, 9357 Jugoslovenov, skupaj torej 95.581 Slovanov.

Vlom v magdalensko župnišče.

Neznani svedrovci so si prošlo noč privoščili magdalensko župnišče, ki je bilo že parkrat deležno obiskov nepovabljenih nočnih gostov. Pod okriljem mirne noči so nemoteno sneli omrežje z okna shrambe, kjer so slutili bogato kulinarčno zalogo. Vendar niso našli bogve-kakih čudežev. Ker so svedrovci že večkrat poskušali na župnišču in cerkvi svojo srečo in je eden že moral delati pokoro, ne bo policiji težko v doglednem času izslediti prijateljev župniških in cerkvenih dobrin.

Nujna prošnja!

Prebivalci ulice »Ob brodu« v meljskem predmestju prosijo mestno občino, da pošlje svoj škropilnik v to ulico. Prah, ki se pod številnimi vozovi, ki pri brodu prevažajo težke tovore gramoza in pod tovornimi ter osebnimi avtomobili, katerih je radi klavnice in velikih tvornic tod vse polno — dviga na okna, v oči in nos, je postal že naravnost neznosen. — Prebivalci imenovane ulice prosijo zato, da obavi mestna občina izdatno škrop-ljenje.

V potoku najdeno dvokolo!

Včeraj je našel Maks Beli, ki služi s svojim očetom pri posestniku Antonu Šantlu v Jareninskem dolu — pod nekim grmom nad strugo Pesniškega potoka dobro ohranjeno, črno pleskano dvo kolo znamke »Puch« št. 23.627. Prednji plašč je bel, zadnji pa rjav. Ker je verjetno, da je bilo predmetno dvokolo komu ukradeno, se naj oškodovanec oglasi pri policijskem komisarijatu, kjer je kolo shranjeno.

Današnje policijsko poročilo

izkazuje 4 aretacije, med temi dve radi hazardne igre; nadalje je bila aretirana 23letna Ilonka Rus iz Melja, ki je v sporu s svojim fantom radi nezakonskega otroka pobila istega s kamnom na tla. Radi splošnega suma so prijeli tudi nekega Rusa. Zanimivo je dejstvo, da je izmed 11 vloženih prijav samo ena sama radi avtopredpisov in ena radi cestno-policijskega reda. Ostale prijave se tičejo 2 telesnih poškodb in 2 pasjih prestopkov ter raznih malenkosti. Zadnjič najdena krava je bila še-le sinoči izročena lastniku, nekemu kmetu iz ptujske okolice.

Zlati jubilej

mašništva zagrebškega metropolita dr. Bauerja, ki ga je v nedeljo slavil Zagreb in ves hrvatski narod na tako slovesen način, da se je zdela proslava kakor velika narodna manifestacija, nam je dokaz, kako narod, ki je v političnem pogledu skoro v svoji celoti odklonil tustorstvo duhovščine, zna spoštovati resnične naslednike Kristusovih apostolov. Tem večjo važnost zadobe nedeljske manifestacije v čast hrvatskega metropolita, ako vemo, da je Zagreb po svoji ogromni večini svobodoumno mesto, v katerem kakor pravi »Obzor« — »klerikalna pretiranost ni nikdar cvela. Baš to dejstvo pa daje pravi pomen nedeljski sponfani manifestaciji zagrebškega meškanstva. Zakaj to dokazuje, da Zagreb zna ločiti katoliško cerkev, njene zasluge in njeno misijo v hrvatskem narodu od izvestnih ultramontanskih pokretov, ki so baš radi tega svojega izvora neprestano perhorešcirali splošne narodne interese v korist svojih malih ciljev, in ki so bili tem bolj nesimpatični, ker so prihajali iz drugih centrov. Nedeljska manifestacija je nedvomno pokazala, kaj narodni sloji pričakujejo od katoliške cerkve in njenih predstavnikov v bodoče. Oni zahtevajo, da katoliška cerkev in njeni predstavniki korakajo sporedno s splošnimi narodnimi interesi.«

Zagrebški metropolit dr. Bauer je bil cerkveni knez v polnem pomenu besede. Neizprosno v obrambi interesov vere, pa vendar ni nikdar vezal vere s politike. Nikdar ni pustil svoji duhovščini, da bi se izpostavljala v divji politično-stran-karski borbi, nikdar ni dal izpostavljati Svetega Rešnjega telesa za zmago ene stranke, nikdar ni dal po cerkvah hujskati proti onim, ki bi ne volili gotove stranke. Vsikdar poln ljubezni do vsega svojega naroda je neprestano sejal novo seme ljubezni. Sam osebno se je udeležil na čelu duhovščine impozantnih pogreb-nih svečanosti lansko leto, ko je hrvatski narod položal v grob svoje žrtve od 20. junija. Celo življenje je brez skrupulov sodeloval z zastopniki vseh svetov-nih naziranj v raznih gospodarskih in kulturnih institucijah. Bil je med hrvatsko duhovščino vreden naslednik velikega Strossmajerja, širokih vidikov, močne vere, pa tudi velike ljubezni do vseh de-lov svojega naroda.

Baš te dni, 29. julija, je papež Pij XI. sprejel 70 nadškofov in škofov in v na-govoru nanje med drugim dejal: »Trebaj se skrbno paziti, da mora biti katoliška akcija, ki nam je toliko na srcu, zunaj in nad vsako politično stranko, kajti ona sama stranka je naša, stranka apostolov, koje poklic je reševati duše.« Po teh načelih je vedno ravnal zagrebški me-tropolit, zato ga ves narod spoštuje in ljubi. Ko bi bilo tako tudi pri nas v Slo-veniji vsaj v bodoče, ako sino že v pre-tteklosti doživeli nešteto bridkih razoča-ranj! Svetlemu zgledu zagrebškega jubi-lanta naj bi sledili predstavniki cerkve tudi pri nas!

Problemi otroških igrišč

PARKI ZA ODRASLE IN PARKI ZA OTROKE. — REŠITEV PROBLEMA NA ANGLEŠKEM. — POTREBE PRI NAS.

Da so mesta, posebno večja in velika, prava mučilišča za mladino v prvih letih, je splošno znana stvar. Dočim je otroku na deželi na razpolago vsa prostora prosta narava, da se lahko nateka, razveseli ob cvetlicah, metuljih, pticah in drugih živalih ter navžije čistega zraka in solnca, je otrok v mestu v ogromni večini slučajev po ves dan zaprt v stanovanju, kjer ne vidi drugega kakor mračne stene in zaprte ulice. Brez dvoma je tedaj, da je telesne zaostalosti, rahlega zdravja in prerane telesne in duševne utrujenosti ter nervoznosti mestnega prebivalstva v prvi vrsti kriva ta neprimerna utesnjenost v rani mladosti, ko je mlademu bitju bivanje v prirodi, letanje, kričanje in igranje prav tako potrebno kakor ribi voda.

To vse je gotovo tako znano, da ne potrebuje nobenega posebnega utemeljevanja in razlaganja in je bilo že predmet nešteti javnih in privatnih razprav, anket in zborovanj. Največji človekoljubi sveta so si že prizadevali, da bi odpravili temu zlu, a uspehi njihovega dela še daleč niso taki, da bi mogli ta problem spraviti z dnevnega reda. Posebno daleč od idealne rešitve smo pri nas, v naših slovenskih in jugoslovanskih mestih. Edino, kar se je v tem oziru pri nas ukrenilo, je bilo to, da so se v naših mestnih parkih odkazali posebni prostori kot otroška igrišča, a po svojem bistvu je to samo prvi korak k cilju, ki je in mora biti vse drugačen.

Ako pogledamo n. pr. v naš mariborski mestni park na takozvana otroška igrišča, vidimo, da so to prostori pod visokim drevjem, ograjeni od nasadov in zelenih trat ter brez vsakega rastlinstva, posuti samo s peskom in prahom. Taka igrišča ne zaslužijo svojega namena, so včasih zdravju otrok bolj škodljiva kakor koristna in otroci jih nikdar ne morejo izljubiti. Otroci si želi v zelenje, hoče na prijazno solnčno trato in ne more razumeti, zakaj bi bilo zanj določeno samo tam, kjer je najbolj pusto, žalostno in dolgočasno. Otroci hoče skratka preko ograje na gredice, a oko paznika pazi

na vsako izpolnjevanje prepovedane želje, da ga prepreči in povrh še kaznuje uboge roditelje.

Iz teh in podobnih vzrokov so v velikih mestih zapada v zadnjem času prišli do sklepa, da je treba javne mestne parke, ki služijo samo za sprehajanje in odpočivanje odraslih in so zasajeni z umetnimi gredicami, grmovjem in lepotičnim drevjem, strogo ločiti od otroških igrišč, vprašanje teh poslednjih pa rešiti na moderen način, ki bo kolikor mogoče odgovarjal dejanskemu namenu in potrebam. Do izvajanja teh sklepov so prišli prvi seveda Angleži, ki so pričeli v svojih mestih ali v njihovih okolih ustanavljati javne otroške parke, kjer ni niti ograj niti kakšnih neumestnih prepovedi. V takih parkih, ki so veliki kompleksi, posejani s travo in zasajeni z navadnim grmovjem in drevjem, se otroci lahko po mili volji igrajo, tekajo in valjajo po travi, nabirajo divje cvetlice itd. Ponj jih so napeljeni mali potočki, kjer si otroci lahko postavljajo mlinčke, spuščajo barke itd., zraven pa so še otroška kopaljšča in javna zabavišča brez vsake odškodnine, kakor gugalnice in drugo.

Mi smo gotovo še zelo daleč od tega da bi mogli misliti na tako popolno opremljena otroška igrišča, toda angleškemu vzgledu bi pa vseeno mogli slediti vsaj v toliko, da bi si občina nabavila kje v predmestju večji ali manjši kompleks sveta, ki bi bil določen za javno otroško igrišče. Tak prostor bi Maribor lahko imel tudi že davno, ko bi ne bil prej lepega Ljudskega vrta spremenil v sportna igrišča. Danes bivši Ljudski vrt ni več za to, zato pa bo treba poiskati drug prostor, saj jih je povsod dovolj na razpolago. To vprašanje pa je nujno in silno važno, gotovo pa še bolj važno kakor so važni sportni prostori za odrasle in zato apeliramo na merodajne činitelje pri vodstvu našega mesta, da ga ne prezrejo. Z uresničenjem te ustanove si bodo postavili najlepši spomenik in Maribor bo lahko postal zgled za vsa ostala naša slovenska in jugoslovanska mesta.

Mariborski in dnevni drobiž

Novo prometne zveze.

V ponedeljek, 29. tm. je pričela Avto-prometna družba v Ljutomeru obratovati na progah Sv. Jurij ob Ščavnici - Ivanjci - Orehovci - Gor. Radgona na eno ter Sv. Jurij ob Ščavnici - Žihlava - Bolehneci - Berkovci - Logarovci - Lukavci - Noršinci - Ljutomer na drugo stran. Na obeh progah vozi avtobus dnevno dvakrat sem in tja. Avtobusi so srednje velikosti za prilično 20 oseb. V slučaju potrebe bo družba promet še pomnožila. Prebivalstvo krajev, skozi katere vodi novi avtobusni promet in ki so bili do zdaj vključeni v svoji precejšnji imovitosti zelo oddaljeni od naglih prevoznih možnosti z veseljem pozdravlja novi avtobusni promet, ki bo v korist i obema centralama ljutomerskega sreza, Ljutomeru in Gor. Radgoni, i vsem ob novih prometnih progah ležečim krajem.

Razstava perutnine v Ljutomeru.

Kakor smo že poročali, bo v sredo, dne 14. avgusta v Ljutomeru splošna živinska razstava. Poleg drugih vrst domačih živali bo zastopana tudi perutnina, ki bo razstavljena v posebnem oddelku v ličnih železnih gajbah. Prijavljenih je že okoli 20 družin štajerske kokoši. Vsaka družina sestoji iz enega petelina in treh kur, katere je posebna komisija že odbrala po vaseh. Perutnina se pripelje na razstavo že dan poprej, nakar bo takoj ocenjena; tako bodo obiskovalci že takoj ob otvoritvi razstave našli na vsaki gajbi poleg ostalih podatkov tudi uspeh strokovne ocene. Na to prireditve se opozarjajo vsi ljubitelji perutnine, predvsem tudi vse kmečke gospodinjice. Potrebno je, da posvečamo tej važni in dobičkonosni panogi našega gospodarstva odsej več pozornosti.

Deško ferijalno kolonijo Podmladka

Rdečega križa v Kaštel Lukšiču

je obiskala večja družba Mariborčanov, ki so v Kaštelih na lefovšču, ravno ob času obeda. Družba se je o prehrani, kakor o vsem prav laskavo izrazila. Slovenska pesem naših malčkov je g. Jaklič, carinskega posrednika, tako ganila, da je blagovolil darovati v prid kolonije 300 Din, za kar mu vsi mladi oz. maliletoviščarji izrekamo najtoplejšo zahvalo!

Ciril-Metodova prireditve na Muti.

Mlada, komaj poldrugo leto stara podružnica Ciril-Metodove družbe na Muti je priredila nedavno na vrtu nekdanje Ciril-Metodove šole svojo prvo veselico. Na povabilo je prihitelo toliko družbin prijateljev od blizu in daleč, da bi res ne bilo prav, če bi ne bilo nikjer poročila o tej prireditvi. V velikem številu so se pripeljali gostje iz Slovenjgradca, Guštanja, Marenberga in Vuzenice; a nad vse častno je bil zastopan naš Maribor, kajti prišlo je na priporočilo mariborske podružnice toliko mariborskih Ciril-Metodarjev, da bi jih komaj toliko nabral za prireditve v Mariboru. Vsi tuji gostje so si z zanimanjem ogledovali poslopje nekdanje šole, ki so jo pač vsi že poznali z nekdanjih kolkov Ciril-Metodovih; sedaj pa so se mogli veseliti in zabavati na prostranem vrtu tega poslopja. Za zabavo je bilo lepo oskrbljeno. Salonski orkester upravitelja Šerbeca je neutrudljivo igral ves popoldne in dolgo v noč, sedaj koncertne točke, sedaj zopet plesne komade, po šotirih so gospodarile rodoljubne dame z gospo Perkovo in Golobovo na čelu, v posebej postavljeni hišici iz ljubja so točili okrepčila za posebne slabosti itd. Mladina pa se je vrtela in zabavala, da redko tako. Posebej pa je treba omeniti, da so sodelovale tudi dame nemških rodbin, da se je veselice udeležilo res vse domače občinstvo ne glede na narodnost in tako pokazalo, da hoče najti pot v nove razmere, da hoče v miru živeti v naši državi. Prebitek prireditve je bil namenjen otroškemu vrtcu, ki ga hoče Ciril-Metodova družba že s prihodnjim šolskim letom ustanoviti na Muti. Kakor čujemo, je znašal čisti prebitek te prireditve 6.000 Din. Gospod ravnatelj Perko, ki se je kot predsednik podružnice CMD za vse najbolj trudil, je imel veselo zadoščenje, ko je veselica tako lepo uspela in dala še toliko lepe in plodono koriste. Kmalu zopet kaj! — P. St.

Radio koncert v magdalenskem parku bo v nedeljo, 4. avgusta, od 11. do 11.30 dopoldne.

Veliko zanimanje za ekspedicijo k Hudni luknji!

Iz vseh krajev in koncev so se priglasili udeleženci različnih slojev. Med pri-glašenci je tudi prosvetni šef g. profesor dr. Kotnik, g. dr. Drobjakovič, ravnatelj beograjskega muzeja in še mnogo drugih gospodov visokih položajev. Torej bo prihodnja nedeljo pri Hudni luknji prav živahno in zanimivo. — Pajtler. —

Oj Doberdob, slovenskih fantov grobi! Neštetokrat odmeva ta klic po naši Slo-veniji in vzbuja težke spomina. Ne moremo, ne smemo na tiste vroče skale kraške, pa mesto tega pohitimo v bratski slogi 11. avgusta na Brezje, da prisluhnemo v svetem miru, tem glasovom iz Doberdoba in da naša duša zastrne za hip v pieteti do padlih in spet se dviga v neumorni volji do dela, da spozná, da je sladko in častno živeti in delati za dom otet in zedinjen. Tovariši, pridite 11. avgusta! Ob pol 10. pozdravi predsednik — ZSV — Martin Colarič, nato spregovori tajnik F. Bonač in se med govorom zatopite v par minutah na težke dneve groze, nato služba božja na prostem, objčajne pevske točke in mrtvaška molitev. Nastopijo še razni poznani govorniki in borec iz umika preko alpskih gor. — Vsak govornik naj preje predloži napisan osnutek in vsebino govora predsedniku Colariču. Cel dan svira priznano naša »Sloga« iz Ljubljane. Opozarjamo še, da bo vozil dne 11. avgusta posebni vlak iz Ljubljane do Otoč in sicer ob 7.40 in nazaj z Otoč ob 15.45. Na ta način bo redna zveza za vse jutranje in večerne vlake cele Slovenije. Prednost polovične vožnje imajo vsi, tudi žene. Izkaznice dobite na Brezjah. Tovariši 11. avgusta ob vsakem vremenu na Brezje! — Glavni odbor ZSV v Ljubljani.

Borba za svetovno prvenstvo 1929 v kolesarjenju.

Dne 17. avgusta se bo vršila velika kolesarska dirka na progi Zürich - Altmatt - Luzern - Aarau - Brugg - Baden - Zürich, ki je dolga 200 km. Na dirko so pozvani najboljši dirkači vse Evrope, da tekmujejo za svetovno prvenstvo 1929. Zveza kolesarskih društev za mariborsko oblast je določila dva priznana dirkača Ivana Vesenjaka in Valentina Šibenika, oba člana »Peruna«, ki sta dose-daj dosegla največ točk in imata sedaj častno, velepomembno nalogo zastopstva jugoslovanskih barv. Ker je udeležba slovenskih barv zelo važna za naš sloves v tujini in je kajpak zvezana s stroški, prosimo imovitejše prijatelje »Peruna«, da gredo nabiralcem prispevkov za prvo kolesarsko olimpijado na roko.

Truplo utopljenega Leopolda Drobina, ki je utonil v petek v prostem kopaljšču pri Katri v Studencih, so potegnili včeraj iz Drave. Pokojniku, ki je bil zelo simpatičen in priljubljen mladenič ter eden najboljših pevcev studenske »Enakosti«, prirede njegovi tovariši zelo dostojen pogreb. Pokopan bo na pokopališču v Studencih.

Dve žrtvi težkih nezdod.

V oblastni splošni bolnici v Mariboru sta podlegli te dni dve žrtvi težkih nezdod. Včeraj je preminula 78 letna star-ka Marija Murm, ki jo je v ponedeljek na Državni cesti povozil posestnik Alojzij Nekrep, pri čemer si je pritisla možgane ter dobila težke poškodbe na glavi. V noči od torka na sredo pa je podlegel poškodbam, ki jih je dobil dne 22. julija pri padcu z motornega kolesa pri Betnavskem ribniku, trgovec in poštar v Sv. Tomažu pri Ormožu, Milko Škrlec. —

V past je prišel.

Svojčas smo poročali, da je 9. junija oropal v Kapli pri Brezjem 18letni dolavac Karl Farič nekega gluhohelega pastirja. Vzel mu je uro in nekaj denarja ter po bližnji smuknil v — Avstrijo. Včeraj pa so orožniki na Spičniku pri Gornji Sv. Kungoti ustavili Karla Fariča, ker ni imel pravih potnih listin. Fanta so zaprli radi prepovedanega prekoračenja meje ter v zaporu ugotovili, da je zasledovani velik malopridnež. — Davi je bil Farič predan policijskemu komisarijatu, ki ga je oddal v zapore okrožnega sodišča. —

Otvoritev gostilne.

Danes je bila otvorjena v Vetrinjski ulici gostilna »Sibenik«. Glej današnji oglas. —

Mednarodni šahovski veleturnir v Karlovih varih

Prvi dan turnirja.

Včeraj je bil odprt v Karlovih varih nedvomno eden najmočnejših šahovskih turnirjev, kar jih je bilo po svetovni vojni. 22 vele mojstrov in mojstrov bo vojevalo na 64 poljih gigantski boj in je z ozirom na izredne sposobnosti večine udeležencev zelo težko prorokovati, kdo bo zmagovalac.

Turnirja se udeležujejo: bivši svetovni šahovski prvak Jose Capablanca, Bogoljubov, dr. Milan Vidmar, Spielman (zmagovalac na šahovskem turnirju na Semeringu 1. 1927), Madžar Maroczy, dr. Tartakower, ki zastopa topot francoske barve, Poljak Rubinstein, genijalni Niemcovič, Amerikanec Marshall, dunajski amaterski mojster dr. Becker, Grünfeld (Dunaj), dr. Treybal in Gilg (Češkoslovaška), Saemisch (Nemčija), Colle (Nizozemska), mladi nizozemski vele mojster Euwe, Mattison (Riga), Johnner (Švica), Canal (Peru), Yates in Thomas (London) ter Rusinja Vera Menšikova.

Svetovni šahovski prvak dr. Aljehin je radi bližajočega se njegovega matcha za svetovno šahovsko prvenstvo z Bogoljubovom, ki se bo pričel meseca septembra v Wiesbadnu, aktivno udeležbo na turnirju odpovedal in fungira samo kot poročevalec velikih ameriških listov. Manjka dalje tudi nekdanji dolgoletni svetovni šahovski prvak dr. Emanuel Lasker, ki je odklonil povabilo, češ da se sploh ne misli več udeležiti javnih turnirjev.

Za turnir je razpisana cela vrsta nagrad. Prva nagrada znaša 20.000 Kč, drug 14.000 Kč, tretja 10.000 Kč in pet nadaljnjih nagrad v skupnem znesku 26.000 Kč. Določene so dalje še posebne nagrade za najlepše partije ter nagrade

za najboljše rezultate nenagrajenih proti nagrajenim.

Zreb je določil sledeči vrstni red: 1. Gilg, 2. Colle, 3. dr. Vidmar, 4. Spielmann, 5. Maroczy, 6. dr. Tartakower, 7. Thomas, 8. Rubinstein, 9. Bogoljubov, 10. Canal, 11. Yates, 12. Vera Menšikova, 13. dr. Becker, 14. dr. Euwe, 15. dr. Treybal, 16. Niemcovič, 17. Capablanca, 18. Mattison, 19. Grünfeld, 20. Marshall, 21. Saemisch, 22. John.

Včeraj je bila odigrana prva partija. Najbolj interesantni pa so bili pari: Tartakower - Capablanca, dr. Vidmar - Marshall, Bogoljubov - Euwe in Spielmann - Grünfeld. Partiji Bogoljubov - Euwe in Tartakower - Capablanca sta končali remis. Peruane Canal je porazil dunajskega prvaka dr. Beckerja, vse ostale partije pa so bile prekinjene.

Zbor delničarjev Privilegirane Agrarne banke

se bo vršil v Beogradu dne 15. avgusta v dvorani univerze. Udeležo se ga lahko vsi delničarji, ki deponirajo najkasneje do 7. avgusta svoje delnice, oziroma začasne priznanice pri poštini hranilnici. Državni Hipotekarni banki ali Narodni banki. 10 delnic daje pravico do 1 glasu. Delničarji, ki imajo manj kot 10 delnic, lahko pooblastijo koga drugega, da jih zastopa s številom glasom, ki odpade na skupno število njihovih akcij. Vendar mora ta pooblaščenec tudi sam biti delničar PAB in deponirati svoje delnice.

Dobava mesa za mariborsko garnizijo.

Komanda mariborskega vojnega okru-ga razglašá, da se bo vršila dne 3. avgusta ob 11. dop. v pisarni vojnega okru-ga direktna pogodba za nabavo mesa za čas 1. X. 1929 do 31. III. 1930 za mariborsko garnizijo. Količina nabavljenega mesa bo znašala približno 750 kg na dan. Natančnejši pogoji so interesantom na vpogled v pisarni mariborskega vojnega okru-ga. —

Slovaške slavnosti v Bačkem Petrovcu

NEKAJ IZ ZGODOVINE SLOVAŠKEGA NACIONALNEGA IN KULTURNEGA RAZVOJA.

Dne 28. t. m. so se — kakor vsako leto — sestali Slovaki iz Jugoslavije na trodnevno zborovanje v Bačkem Petrovcu, kjer so bile 28. julija velike sokolske slavnosti, okrajna kmetijska razstava, predavanje profesorja teologije iz Bratislave Jana Kvačala, odlikovanje češkoslovaških legionarjev in gledališka predstava; 29. julija predavanje o hmeljarstvu, banket, športske tekme in gledališka predstava; 30. julija razne razprave. Vse tri dni je bila tudi odprta razstava slik pokojnega Slovačka iz Petrovca, Karola Lehotzkega, in razstava ženskih ročnih del v narodnem stilu.

Zgodovina teh vsakoletnih sestankov Slovačkov je zanimiva: Po letu 1848. se je, kakor pri ostalih narodih bivše monarhije, tudi pri Slovakih začela naglo razvijati narodna zavest, i v Karpatih in Tatrach i v nižinah Bačke, Banata in Srema. L. 1850 so slovaški intelektualci v Turčanskem Sv. Martinu skušali ustanoviti Slovaško Matice. Šele po triletni žilavi borbi z madžarsko vlado se jim je to posrečilo, in za 4. avgust 1863 so v imenu odobrene Slovaške Matice sklicali prvi zbor v Turčanskem Sv. Martinu. Ob tej priliki so se znašli na zborovališču vsi napredni slovaški ljudje, literati, narodni in kulturni delavci, da določijo pravec narodnemu delu in da ukrenejo vse potrebno proti poskusom nasilne madžarizacije. Prvim predsednikom Slovaške Matice je bil izvoljen katoliški škof iz Banske Bistrice, Mojzes, ki ga imenujejo slovaškega Strojmajerja. V spomin na ta zgodovinski dan naj bi se — tako je bilo sklenjeno na prvi seji Slovaške Matice — Slovaki vsako leto enkrat in sicer na dan ustanovitve Matice, zbrali v Turčanskem

Sv. Martinu, da pretresejo vsa narodna, socialna, kulturna in gospodarska vprašanja.

Matica, ki je kmalu dvignila narodno zavest med Slovaki, je seveda padla v nemilost pri peštanski vladi. Nasprotstvo Madžarov do Matice je bilo tako veliko, da je že leta 1875. Koloman Tisza ukinil nadaljno delo Matice in zaplenil gotovino 100 tisoč goldinarjev, s kojim denarjem so potem ustanovili celo vrsto madžaronskih listov v slovaškem jeziku. Toda slovaški narodni in kulturni delavci so tudi še naprej ostali v stikih, delokrog Matice je prevzelo slovaško žensko društvo »Živena«, tako da v narodnem in kulturnem delu Slovačkov ni bilo presledka. L. 1895. je Matica že zopet delovala, in v Turčanskem Sv. Martinu se je ustanovil slovaški muzej, v katerem je spravljeno vse, kar se nanaša na narodno, kulturno in gospodarsko življenje Slovačkov. Baš nedavno je češkoslovaška vlada za novo zgradbo muzeja odobrila tri milijone Kč.

Vsakoletna zborovanja v Turčanskem Sv. Martinu so imela torej značaj narodnega parlamenta.

Po prevratu l. 1918. so se bivši avstro-ogrske Slovaki znašli v dveh državah: večina v ČSR, krog 80.000 Slovačkov pa v Jugoslaviji. Slovaki v Jugoslaviji so že l. 1919. sklenili, da se bodo — zvesti tradicijam iz leta 1863. — sestajali letno enkrat, da pretresejo vsa vprašanja, ki so jih tudi poprej zanimala. Na prvem zboru l. 1919. v Bačkem Petrovcu je bila izven debate o kulturnih, socialnih in gospodarskih vprašanjih tudi še ostra politična debata. Od l. 1920. naprej so politične debate izključene. Tega leta se je tudi ustanovila Zveza Čehoslovakov v Jugoslaviji.

Novo tehnično čudo Amerike

OGROMNI MOST ČEZ HUDSON MED NEWYORKOM IN NEW-JERSEYEM.

Leta 1810. so čez Merrimac v Pennsylvaniji zgradili prvi viseči most s svobodnim razponom 73 m. Od takrat je rasla dolžina mostov te vrste stalno. L. 1926. je bil zgrajen t. zv. Delaware-most s srednjim svobodnim razponom 354 m. Toda Amerikanci bi ne ostali zvesti sami sebi, ako bi ne obdarili sveta z novim čudom svoje gradbene podjetnosti in tehnične gigantčnosti. V treh letih hočejo zgraditi novi most čez Hudson med New Yorkom in New Jerseyem, kojega svobodni razpon od obale do obale bo meril 1067 m. Most bo zgrajen na dvoje »nadstropij«; v prvem bo lahko istočasno vzporedno vozilo osem avtomobilov najširših dimenzij, v spodnjem bodo pa štirje pari železniških tračnic, ob straneh pa prehoči za pešce. Stebri, ki bodo nosili to težko obremenjeno ploščo, dolgo nad 1 km, bodo štreleli 194 m iznad vode in stali na temeljih, dolgih 64 m. Širokih 20 m, vzdanih na obeh obalah v živi kamen. Za konstrukcijo stebrov bo treba 400 ton jekla. Most bo visel na dveh parih žičnih vrvi. Vsaka izmed njih bo imela 91 cm v premeru in bo sestajala iz 61 paralelnih konopcev, vsak konopec iz 434 pocinkanih jeklenih žic s premerom 5 mm. Vsaka žična vrv bo torej sestajala iz 26.747 žic, tako da bo nosilo most 100.000 žic. Lastna teža mostu bo znašala 4 do 5krat več nego največja prometna teža, ki more priti nanj.

Značilno je, da bodo na new-jerseyški strani, kjer kamen ob obali ne seže do površine zemlje, morali za temelje stebrov kopati 23 m globoke jame, da pridejo do kamna, in da bodo porabili pri tem krog 30.000 m³ betona in 1200 m³ granita. Tudi zanimivo je, da so bili koncem l. 1926. odobreni načrti za zgradbo, l. 1927. je bila sklenjena pogodba za zgradbo

stebrov, l. 1932. pa mora biti most že izročen prometu.

Za prevoz je določena tarifa, ki bi naj letno vrgla 3 milijone dolarjev čiste dobička do l. 1954., ko bodo stroški izplačani, pozneje pa letno 12 milijonov dolarjev. Zgradba mostu je proračunana na 75 milijonov dolarjev.

Računajo, da se bo promet razvijal tako-le: vozil bo v l. 1932. šlo čez most 8.148.000, l. 1943. 13.236.000, l. 1960. 16.310.000, omnibusov 497.000, 812.000, 1.616.000; oseb v vozilih 18.898.000, 31.039.000, 50 milijonov; pešcev 1.413.000, 2.392.000, 5.196.000.

Ponarejevalci denarja

Celo med domačini na otokih v avstralskih vodah, katerih denar je še na najnižji stopnji gospodarskega razvoja, se dobe ponarejevalci; boje se jih tamkaj ravno tako, kakor v naših krajih in jih po tamkajšnjih surovih običajih čisto nenavadno strogo kaznujejo. Školjke, tobak in podobni predmeti tvorijo glavno »denarja«. Temu primerna je tudi denarnica. Kdor hoče kupčevati s tamkajšnjimi domačini, mora denarnico izpremeniti v kovčeg.

Vse mogoče sleparije se poizkušajo, kakor pri nas. Tako je mlad domačin hotel kupiti od nekega poglavarja slikovit naglavni okrasek. Občabil mu je, da mu bo dal zato tako veliko zapestnico, da jo bo lahko nosil celo okrog kolen. Poglavar je res privolil v to zameno. Toda mladenič je prinesel kasneje čisto navadno zapestnico in je izjavil, da je menil poprej koleno — otroka ter da ni nikdar rekel, da gre za možko koleno. To je poglavar tako razkačilo, da mu je vrgel zapestnico pod nogo, njegovi vojaki pa so ga celo hoteli ubiti in si je komaj rešil življenje.

Šahovski prvak Aljehin o sebi, o Ameriki in svojih načrtih

Pariški ruski list »Vozroždenije« je objavil nedavno izjave svetovnega šahovskega prvaka Aljehina na vprašanja sodelavca lista, ki mu jih je postavil v »Klubu šahistov« v »Palais Royal«. Aljehin se pripravlja za svoj turnir z Bogoljubovom. Po svoji poti po Ameriki je očitno slabši.

»Tri mesece« — pripoveduje — »nisem jedel ničesar drugega nego zelje, salato in sadje, nisem popil niti kaplje vina in pri jedi vobče nisem pil. Izgubil sem 12 kil.«

»V Ameriki sem bil po srečanju s Capablancu prvič. S potom sem zadovoljen. Odigral sem mnogo iger, v katerih sem zelo lahko zmagoval. Bil sem v New Yorku, Chicagu, Cincinnati in Millwaukeju. Chicago se pripravlja za mednarodno razstavo l. 1933., ki bo zasenčila vse dosedanje podobne razstave. Michigansko jezero se vsaki mesec vedno bolj oddaljuje od Chicaga. Je to gigantsko delo, ki ga vrše s premeščanjem jezera, da se more mesto širiti. V Chicagu sem podpisal pogodbo, da igram 28 simultanih partij z zaprtimi očmi in potolčem svoj svetovni rekord. Igral bom drugo leto na spomlad. Predlagalo se mi je tudi, naj igram v filmu »Zločin črnega oficirja«. Pristal sem na to in bom igral vlogo šahovskega prvaka. Film bo ton-film. Ker je šahist v Ban-Dainovem romanu tujec, mi vprašanje jezika ne bo delalo težav. Sedaj bom imel šahovski dvoboj v aeroplanu: letel bom iz Los Angelesa v San Francisco tri in pol ure in v tem času bom potom radija igral šah s sedmimi partnerji, katerih nekoji bodo v Los Angelesu, drugi pa v San Franciscu.

V Mehiki so mi predlagali, naj v slučaju, če premagam Bogoljubova, prihodnje leto igram s Capablancu. Na predlog sem rad pristal.

»Bogoljubovu je sedaj 40 let. Leta 1914. se je z menoj vred udeležil mednarodne šahovske tekme v Mannheimu, kjer nas je zalotila vojna. Meni se je še posrečilo, se vrniti v Rusijo, Bogoljubova pa so Nemci ujeli in ostal je ves čas vojne v Nemčiji kot ujetnik. Oženil se je z Nemko in sedaj stalno živi v Triebergu. Bogoljubov je v šahu dosegel izreden uspeh. Na mednarodnem turnirju v Moskvi l. 1925. je premagal dva svetovna šampiona: Laskerja in Capablancu. Bogoljubov je zelo dober igralec, silen talent in spada med štiri najboljše šahiste sveta. Igra z njim je nedvomno zelo zanimiva. Vendar upam, da ga bom v najinem dvoboju premagal šele po težki borbi. Igrala bova cela dva meseca. Začela in končala bova v Wiesbadenu, vmes pa bova igrala tudi v Holandiji in Berlinu. Pogoji najinega matcha so: zmagovalec bo oni, ki bo v 30 partijah imel večje število točk, pri čemur remis-partije štejejo pol točke. Imeti pa mora najmanj 6 dobljenih partij.«

»Izven tega« — je končal Aljehin svoje izjave — »mi je dano pravo, da izdam zbornik partij svojega matcha z Bogoljubovom«.

Strašno maščevanje žene

Osnovnošolski učitelj Ladislav Nadasdy v Ecedu na Madžarskem je živel že več let s svojo ženo v zelo nesrečnem zakonu. Žena se je čutila prevarano in je izvršila te dni strašno maščevanje. Ko je mož zvečer zaspal, je prišla na tihem v njegovo sobo, zbudila otroke in jih odnesla na prosto. Nato je zaklenila hišna vrata od zunaj in znotraj zažgala poslopje. Obupni klici učitelja so zbudili sosedo, ki so mu hoteli pomagati, a je bilo že prepozno. Ker so bila tudi okna zamrežena, se učitelj ni mogel rešiti. Še predno so sosedji razbili mreže na oknih, se je udrl strop in pokopal nesrečneža pod seboj. Njegovo truplo so našli popolnoma zoglenelo. Učiteljevo ženo so seveda takoj aretirali in je pri zaslišanju izjavila, da je izvršila svoje strašno dejanje samo radi tega, ker ji je postalo življenje z možem že neznosno.

Sport

Sportni dogodki

Ljubljanski klub »Jadran« je vložil na sobotno skupščino LNP samostojen predlog, v katerem predlaga: 1. Izvoli se naj poseben odsek, ki bo razčisti nejasna pravila, nanašajoča se na odnose med JNS in LNP; 2. LNP naj priredi skupne vaditeljske tečaje pod strokovnim vodstvom in poskrbi za lastno igrišče, ki bi bilo na razpolago vsem klubom v Ljubljani, zlasti onim, ki ne razpolagajo s svojim prostorom; 3. prvenstvenih tekem naj ne sodijo sodniki, ki so člani enega izmed sodelujočih klubov; 4. važnejše funkcije podsveza naj ne bodo v rokah članov samo enega kluba; 5. klubov, ki ne sodelujejo v mladinskem prvenstvu, se naj ne kaznuje; 6. kazen z globo 800 Din v slučaju nenastopa l. moštva naj se po pravilih spremeni v zabrano; 7. klubom se naj kazni sporoče pismeno, ne pa v časopisju, ker škoduje to njihovu ugledu; 8. takse na prijavnice se naj znižajo od 10 Din na polovico; 9. ljubljanski klubi se naj razdele v dva razreda: v prvem bi jih bilo pet, v drugem pa šest.

JNS je na zadnji seji sklenil, da bo preprečil kapiranje naših najboljših igralcev po francoskih klubih.

BSK je zaprosil savez, da mu dovoli odigranje anuliranih tekem šele v jeseni, da se igralci malo odpočijejo. Prošnja BSK je utemeljena in ji bo savez ugodil. V Montevideu se je odigrala revanšna tekma med Uruguayem in Ferencvarosem. Zmagali so domačini 3:0, 1:0 po odprti igri.

V Splitu se vrše prvenstvene plavalne tekme. Nastopil je samo prvak SK »Jadran«. Ostalih pet klubov se je abstinovalo. Junijorka so na 4x50 m prosti stil zboljšale jugoslovanski rekord od 2:52, ki ga je branil »Jug« iz Dubrovnika, na 2:49:3. Senjanović Ante je na 100 m prosti stil zboljšal svoj jugoslovanski rekord za tri petine sek. od 1:04:4 na 1:04:1. V splošnem so bili doseženi jako dobri rezultati.

V Ljubljani bo avgusta v borbi za državno prvenstvo borba zelo ostra, ker se pričakuje močna konkurenca in bodo gotovo izboljšani dosedajni rezultati.

31 milijonov avtomobilov na svetu

Kje so najlepše avtomobilске ceste?

Mednarodna trgovska zbornica je ob priliki svoje ankete ugotovila, da vozi po vsej zemlji 31 milijonov avtomobilov po 11 milijonih kilometrih cest. Ugotovljeno je tudi, da tri četrtine vseh avtomobilov, 23 milijonov, odpada na Ameriko. Dolžina vseh avtomobilskih cest znaša 10.622.937 km in je v svrhu vzdrževanja teh cest v proračune raznih držav (izvzemši Ameriko) vnešeni krog 54 milijard dolarjev. (Amerika sama pa izda v te svrhe nad 88 milijard Din). Poročilo mednarodne trgovske zbornice naglašja, da bi bili izdatki v te svrhe v taki višini pred 20 leti skoro nemogoči ali pa vsaj sigurno izpostavljeni silni kritiki in napadom. Danes pa je problem samo še v tem, kako ceste čim hitreje prilagoditi zahtevam moderne prevoznega sredstva. Splošno veljavna merila in načelo v tem pogledu še ni, zlasti tudi še ne glede finansiranja. Gotovo je, da veljajo za dežele z le redko nasejanimi naselbinami druga načela nego za gosto naseljene dežele z intenzivnim prometom. Tudi je gotovo, da si mora vsaka dežela temeljitvo premisliti, predno bo začela s prehudim obdavčenjem vozil odnosno njih lastnikov povzročati zmanjševanje prometa odnosno zviševanje prevoznih stroškov.

Najkrasnejše avtomobilске ceste so seveda v Ameriki. Jih je dvoje vrst: velike, ki vodijo od države do države, in lokalne. Vsaka izmed 48 zveznih držav ima svoje posebne gradbeni urad, kojih zvezna centrala ima samo nalogo, da kontrolira uporabo od vlade posameznim državam za ceste danih podnor. odnosno da gradi ceste na zemljiščih, ki so last Zveze, oziroma v državah, ki bi morebiti svojo dolžnost glede cestnih zgradb in njih vzdrževanja zanemarjale.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 131

On, ki se je vojskoval doslej kar tako, slepo semintja, je zagledal zdaj mogočen cilj za krvavo igro bitk in bojov, ki je bila edina strast njegovega srca.

»Izvrstno!... Prekrasna misel!... Vredna me je!...«

Naslonil se je bil na hrbet svojega stola in je z napol odprtimi očmi opazoval Rolanda v drobnim, ironičnim in trdim pogledom.

»Torej,« je povzel Roland, »vi sprejmete njegovo ponudbo? Brez premišljanja, brez obotavljanja jo sprejmete na prvi mah?«

»Kaj pa je treba toliko premišljati!« je vzkliknil Veliki Vrag. »Misel je izborna, zato vam pravim, da jo sprejemem.«

»Preostaja mi torej le še par ugovorov, ki bi vam jih rad zaupal.«

»Ker prihajajo od tako smelega in preudarnega človeka, kakor ste vi, Kandiano, mi bodo dobrodošli.«

»Začnem s prvim,« je dejal Roland še vedno miren kakor prej. »Tiče se vas osebno. Vi ste po mojem mnenju predvsem vojak. Moje resnično prepričanje je, da vas bo diplomacija pogubila. Res da morete, ako združite svojo armado in svoj napor s Foscarijem, podjarmiti Italijo, dasi je podjetje že samo po sebi težavnejše, nego si predstavljate. Milan, Florencija, Piza, Mantova so mogočne republike, ki bodo takoj sklenile mogočno zavezo med seboj. Toda recimo, da se vam po desetletnem in morda še daljšem krvavem vojskovanju posreči in vas premagana Italija naposled sprejme za svojega gospodarja. Recimo celo, da se zgodi nemogoče: da papež prizna vaše kraljestvo, ali če ga ne prizna in zakliče na pomoč, da se ne dvigne vsa Evropa, ko zasliši njegov klic... Dopustimo vse to. Toda vi si stojite nasproti s Foscarijem. Vaša vloga je doigrana! Zdaj začne njegova. Vojšček je opravi, zdaj stopi diplomat na okrvavljeno pozorišče, ki ste mu ga vi pripravili... Kaj menite, da se zgodi potem?«

Ivan de Medičis je z veliko pozornostjo poslušal Rolandove besede.

Ironična guba na njegovih ustnicah je izginila.

Izraz neomejenega zaupanja pa, ki je prej sijalo na licu tega srečnega bojvnika, se je izgubil. Ro-

land je zapazil ta učinek svojih besed in je nadaljeval naglo:

»O gotovem in morda celo zmagovitem odporu Benetk samih niti ne govorim — o odporu Benetk samih, ki jim kaže usoda pot v svobodno bodočnost. Benetk, ki se ozirajo proti morju, ne proti kopni zemlji, Benetk, ki streme za mirom in goje trgovino in slavo umetnosti — tistih Benetk, ki se bodo gotove prve dvignile proti vajinemu načrtu. Toda vrnem se k svojemu vprašanju. Ko zmagate, kaj namerjate storiti potem?«

»Pri hudiču, ki je moj patron! Vlada bom v Napolju, ako ne v Rimu samem! Kdo mi bo mogel braniti?«

»Kdó, Ivan de Medičis? Vaš zaveznik vam bo branil — da ne rečem, vaš sokrivec. Pogledal sem mu v dno srca. Kadar zavojujete Italijo, bo tvorila vsa samo eno, nerazdeljeno kraljestvo, in kralj tega kraljestva...«

»Bom jaz!« je zarenčal Ivan de Medičis in udaril s pestjo po mizi, da so zacinglali kozarci, ki jih je stalo vse polno po njej.

Toda kmalu se je pomiril, kakor da bi se bil zbal, da je izdal svojo misel.

»Foscari bo že lojalni. Ako se ne bo drage volje držal dogovora, ga bom primoral.«

»Naj bo,« je dejal Roland. »Zdaj ko sem vam navedel vse ugovore, ki se tičejo vas, vam hočem navesti še tiste, ki se tičejo mene. Povedal sem vam, odkod izvira sovraštvo, ki me navdaja do Foscarija. Ako postanete njegov zaveznik, postanete zapreka temu, kar sem sklenil storiti. Ivan de Medičis, pri svoji materi, ki je umrla od trpljenja in žalosti, pri glavi svojega oslepljenega očeta vam prisegam, da nič na svetu ne more oteži Foscarija, od kar sem ga jaz obsodil. Lojalno vas obveščam, da bom podrl vsako zapreko, ki nastane med dožem in med kaznijo, ki sem mu jo namenil.«

Roland je vstal in dodal:

»Premislite dobro, Ivan de Medičis.«

»Zdi se, da mi grozite!« je dejal Veliki Vrag in vstal istotako.

»Samo svarim vas, nič drugega. Foscari je zločinec, a jaz sem maščevalec. Izberite si eno ali drugo, Ivan de Medičis!«

»Izbral sem si!« je zarjul Veliki Vrag. »Halo, semkaj!«

Tucat častnikov je planilo v šator.

»Medičis,« je dejal hladno, »dal sem vam na izbiro: zločin ali pravico! Pazite! Še je čas, da se premislite!«

»Odvedite ga!« je ukazal Veliki Vrag.

»Dobro. Sami ste krivi...«

Roland je rekel to besedo brez vidne jeze. Ni je še bil dogovoril, ko sta mu najbližja dva častnika položila roke na rame.

Bralci že poznajo Rolandovo herkulsko moč.

V trenutku, ko je zadnjikrat zagrozil Velikemu Vragu, je zbral svoje sile: njegov obraz, ki je bil dotlej tako hladen in miren, se je izpremenil ter vzplamenel.

Z bliskovito gesto je razmahnil z rokami.

Častnika sta zletela po tleh kakor ubita.

Roland je planil proti izhodu šatora.

»Primitte ga! Primitte ga!« je rjul Veliki Vrag.

»Izdaja! Primitte ga! Primitte ga!« je zarjulo tudi ostalih osem ali deset častnikov, ki so napravili med Rolandom in izhodom steno, štrlečo od bodal.

Obenem je prihitla k šatoru truma vojakov, privabljenih po kričanju, dočim so sklenili stražni konjeniki polukrog in dvignili svoje pištole.

Roland je potegnil težki bojni meč, od katerega se ni ločil nikoli.

Naslonil se je v kot šatora. Z besno gesto in orjaškim naporom je potegnil k sebi veliko mizo, tako da mu je tvorila mogočen prsobran.

»Primitte ga! Primitte ga!« je rjul Veliki Vrag, dočim se je taborišče vznemirjalo in segalo po orožju.

»Medičis!« je zarohnel Roland, »spominjaj se, da si zavrgel mojo pravico in da te moja pravica zategadelj obsoja!...«

XLI.

Spopad strasti.

V palači Imeprije, čisto tam zadaj, v stanovanju, ki ga je bila kurtizana pripravila za Bianco in ga opremila z deviško eleganco...

Mati in hči sta sedeli druga poleg druge in kramljali, držeči se za roke. Bianca je bila povedala materi, kaj se ji je pripetilo na potovanju v Mestre, kako je živela pri Juani in kako se je nenadoma pojavil Sandrigo.

Rolanda je komaj da omenila. Toda v tistih par besedah, ki jih je izpregovorila o njem, je Imperija čutila odmev gorkega spoštovanja, občudovanja in neomejenega zaupanja. Z mračnim nemirom je poslušala besede svoje hčere.

»Torej sva vendar enkrat zopet združeni, dete moje,« je izpregovorila naposled. »Vsa nevarnost je minila, in zato se imava zahvaliti pogumu tega vrlega častnika... gospoda Sandriga.«

Mali oglas, ki služi za posredovanje in seštelne namene obdobja: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek 10 p.

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglaševanje: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek 10 p.

Čitaj in povej sosedu!

Pri »Brzopodplati«, Maribor, Tattenbachovi ulici 14, se kemično čisti in strojno barva čevlje in vse usnjate predmete. Barve na izbiro z različnimi kombinacijami.

Obširno klet

v sredini mesta oddam s 1. septembrom v najem. Cenj. ponudbe pod »Klet 500« poslati na upravo »Večernika«.

Gospod išče popolnske službe

od 15. do 20. ure, najraje kot pisarniški sluga, ali kaj sličnega. Naslov v upravi lista.

Slovenci,

ki potujete v ali skozi Crikvenico, ste najbolje, najceneje postreženi v Pensionu »Triglav«. Elegante sobe, prvovrstna kuhinja in vina po nizkih cenah. Priporoča se restavratore Makso Reš.

Kralj Debeluh in sinko Debelinko

LEPA PRAVLJICA ZA MLADINO, KI JO DOBITE

V UPRAVI „VEČERNIKA“ MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13

ZLATO je naša KAVA

ZATO

Ima tudi

ZLATO KOLAJNO MEDO

Glavni trg 21

Spominjajte se CMD!

Wiener Messe (Dunajski velesejm)

od 1. do 7. septembra 1920 (Rotunda do 8. septembra)

Posebne prireditve:

Mednarodni semenj za radiol Razstava za hranila in živila. Razstava potrebščin za hotelske obrate. Italijanska posebna razstava. Razstava U. d. S. S. R. Razstava Južno-afriške Unije. Tehnične novosti in iznajdbe. Semenj za zgradbe in gradbo cest. (Avstrijsko rudarstvo. Razstava francoske umetne obrti in luksuznega blaga. Salon dunajske kožuhovinske mode. Pisarniška razstava.) Reklamni semenj! Kmetijska in vzorčna razstava.

IV. avstrijska razstava ječmena. Razstava vrtnarstva. Reja malih živali. Zvezna poizkušnja vina.

II. avstrijski živalski semenj. (Od 5. do 8. sept.) Plemenska živila. (Pitna živila). Konji. Brez vizuma! S sejmsko izkaznico in potnim listom svobodno prestop meje v Avstrijo. Ogrski prehodni vizum se s predložitvijo sejmske izkaznice dobi na mejli. Precejšnje vozne udobnosti na jugoslovanskih, ogrskih in avstrijskih železnicah, na Donavi, Jadranskem morju in v zračnem prometu.

Pojasnila vseh vrst in sejmske izkaznice (po 55 Din) pri Wienermesse A. G. Wien VII. ter za časa lipskega jesenskega sejma pri poslovalnici v Leipzigu. Oster, Messhaus ter pri častnih zastopnikih v Mariboru: Podružnica Ljubljanske kreditne banke, Prvi jugosl. Transport A. G., Schenker & Co. Meljska c. 16 in Tujsko-prometna zveza za mariborsko oblast.

Milko Škerlec

trgovca pri Sv. Tomažu

v torek dne 30. julija 1929 ob 23. uri po kratki mučni bolezni in spreviden s tolažili sv. vere, v 24. letu svoje dobe bogu vdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v četrtek dne 1. avgusta 1929 ob 17. iz mrtvašnice splošne bolnice na mestno pokopališče v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo darovana dne 2. avgusta 1929 ob 7. uri v župni cerkvi sv. Magdalene.

Maribor, Sv. Tomaž, Ormož, 1. avgusta.

Rodbina Škerlec in Dr. Konšek.

1821

Zahtevajte povsod „Večernik“